

- XII. 6589: 1941. december 3. - veyes: egyházi
- " - 6706: 1942. március 19. tétéles: sótvölvés
- " - 6785: 1942. június 2. történet: sótvölvés

Thallóssejék, Szabolcs m. 1920. XII. 22. rom. kath.

Avatási átirat: 1000/1941-42.

jobb: „rite.”

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

976. 1941/1942. sz. m.

Érk: 1942. évi június hó 2-én.

Előirat: _____

drh. melléklet. Utóirat: _____

Bizálatra kiadatik:

Dr. Bacsó Jeno" is

Dr. Flachbarth Erno"

professor szakuat.

Debrecen, 1942. június hó 2-én.

Jenő J. Bacsó
e. r. d. élés

Csatlakozom az I. bizálati véleményéhez.

Debrecen, 1942. június 5

Jenő J. Bacsó

A R E H A B I L I T Á C I Ó .

Ifj.Pajtás István
jogszigorló.

Debrecen 1942.

Felhasznált forrásmunkák:

Dr.Schadl Ernő - Dr.Róth Jenő :

A rehabilitációs törvény.

Heller Erik:

A magyar büntetőjog általános tanai.

A rehabilitáció intézményének fejlődése.

A rehabilitáció intézménye Franciaországban fejlődött ki, és onnan jutott el ugyanzólván minden európai államba. A francia jog, a magyar rehabilitációs törvényhez hasonlóan háromféle rehabilitációt különböztet meg a rehabilitáció jogi alapja szerint, és pedig kegyelmi rehabilitációt, /: réhabilitation gracieuse :/ törvényi rehabilitációt, /: réhabilitation du droit :/ és bírói rehabilitációt, /: réhabilitation tribunale :/. A francia jogból vette át több európai jogrendszer a rehabilitáció intézményének ezt a megoldását és vagy új törvényekben, vagy pedig a büntetőmoderek

új javaslataiban igyekeztek a francia rendszerben lefektetett elveket a hazai jogfejlődéshez alkalmazva meghonosítani. Így pl. az osztrák büntető-törvény javaslata, is érvényre juttatja azt az elvet, hogy az elítélt, ha az elkövetett bűncselekmény miatt reá kiszabott büntetést kiállotta és rendszeres életmódjával a törvényben megállapított feltételeknek eleget tesz, jogot ad a bűncselekmény elkövetése előtti jogállapotába való visszahelyezésére. Az osztrák javaslat ismeri a törvényi rehabilitációt is. /: Rehabilitation kraft gesetz: /

A rehabilitáció fogalma.

A rehabilitáció a büntetett előélet közjogi és magánjogi következményeinek megszüntetése. A büntető ítélethez ugyanis a büntetőtörvényeken kívül más jogszabályok is bizonyos hátrányos jogkövetkezményeket fűznek, amelyek az elítélt egyént az ítéletben meghatározott büntetés kiállása után különböző közjogi és magánjogi természetű jogaiban korlátozzák.

Amilyen mértékben szükséges és jogos a büntettes megbüntetése, ép olyan mértékben méltányos és jogos követelése az elítéltnak, hogyha a reá kiszabott büntetés kiállása után tanúságot

tesz a tisztességes és munkás életmód mellett és kiérdemli a társadalom megbecsülését, visszahelyeztessék az előbbi, a bűn elkövetés előtti jogállapotába.

A rehabilitáció intézménye nálunk a büntető ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények korlátozásáról és megszüntetéséről szóló 1940. évi XXXVII. t.-c. életbelépéséig csak kegyelmi jellegű volt és közigazgatási utra tartozott. Az 1940. évi XXXVII. t.-c. intézményesíti a kegyelmi rehabilitációt, azonkívül bevezeti a törvényi és a bírói rehabilitációt.

A büntető ítélet és az ahhoz fűződő jog-
következmények.

A büncselekmény jogi következményre egyrészt az a büntető szankció, /:szabadságvesztés-büntetés, pénzbüntetés és mellékbüntetések:/, amely a büntető ítéletben kimondandó, másrészt pedig azok a következmények, amelyek pusztán az elítélés ténye folytán ex lege beállanak. Ez utóbbiak jellemzőképpen elegendő megemlíteni, hogy ezek "természetes következményei a súlyosabb büncselekmények elkövetéséből kifolyólag a büntetés iránt érzett bizalmatlanságnak, mely a büntettest mindenholvő elkíséri, ahol az állam és a társadalom életében fokozott megfigyelésre van szükség, vagy ahol olyan funkció ellátásáról vagy betöltéséről van szó, amellyel kivételes megbecsültetésnek kell együttjárnia." /:Heller, 274.old.:/

A törvény és más jogszabályok is korlá-

toznak az elítéltet már maga az elítélés ténye miatt bizonyos köz- és magánjogban illetőleg jogosítványokban. Ez a korlátozás akkor is megtörténik, ha magában az ítéletben meghatározott korlátozó jogkövetkezmény, mint a hivatalvesztés, a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése, a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztése, a szakképzettséget kívánó hivatás vagy foglalkozás gyakorlásának eltiltása az elítélttel szemben vagy egyáltalában nem is állottak be, vagy pedig az ítéletben meghatározott időtartamuk lejárt.

Az elítéltet büntetésének kiállása után korlátozó jogszabály a végrendeletek, öröklési szerződések és halálesetre szóló ajándékozások alakikellékeiről szóló 1876. évi XVI.t.-c. 2.§-a, amely kizárja az írásbeli magánvégrendeletnél való tanuskodásból a hamis esküt és nyereségvágyból elkövetett

büntetés miatt elítéltet; a bünvédelmi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII.t.-c. 221.§-a, és polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I.t.-c. 312. §-a, amelyek a hamis tanuzás vagy hamis eskü miatt elítéltet kizárják a tanuként való megesketésből, a házassági jogról szóló 1994. évi XXXI. t.-c. 79. §-a és 80.§-ának d. pontja szerint pedig bontó akadályt képez, ha a házasság felbontása, fegyház vagy börtönre, avagy nyereségvágyból elkövetett bűncselekmény miatt fegyházra volt ítélve, és a másik fél ezt nem tudta és alaposan feltehető, hogy ezt tudva a házasságot meg nem kötötte volna. Más törvényekben és rendeletekben szereplő kirekesztés vagy korlátozás folytán akadályt képez a büntetett előélet bírói hivatal viselésénél, ügyészi kinevezésénél, bírósági végrehajtó kinevezésénél, kézizálog kölcsönüzleti engedély megszerzésénél, állami, köztörvényhatósági tisztségekre kinevezésénél, választás-

tásnál, közjegyzői és jelölti anyakönyvvezetői kinevezésnél, esküdti jegyzékbe felvételnél, gazdasági és ipari hitelszövetkezet igazgatósági-tag-ság viselésénél, gazdasági munkás és cselédsegély-pénztári tagságnál, kivándorlók szállítására engedély megszerzésénél, „sajtótermék kiadása, felelős szerkeztése, terjeszthetésénél; az uzorabírósnál ülnökké kinevezésnél, községi, városi bizottsági taggá választásnál, a földreform során földigénylésnél, italmérési engedély megszerzésénél, engedélyhez kötött ipar megszerzésénél, tanonc tartásnál, mérnökkamarai tagságnál, tisztviselővé vagy választmányi taggá választásnál, az Iparosok Országos Központi Szövetkezete igazgatósági tagjává választásnál, tejtermékek állami ellenőrzőjeggyel való elláthatásánál, az Országos Munkásbiztosító Intézet, Országos Társadalombiztosító Intézet önkormányzati szerveinek tagságánál, törvényhatósági

bizottsági tagságnál, országgyűlési képviselővé választásnál, gépjárművállalat létesítéskor, törvényhatósági választójog gyakorolhatásánál, honvédség, vámőrség, folyamőrség, csendőrség kötelékében a legénységi állományu egyéneknél, közhasználatu villamos vállalatokhoz engedély megszerzésénél, iparfejlesztési kedvezmény megadásánál, társadalom biztosítási ügyekben eljáró bíróságnál ülnöki tisztségnél, ipartestületben tisztség betöltésénél, tanácskozási és szervezési jog gyakorlásnál, hadirokkantak és hadigondozottak ellátási kedvezményénél, középiskolai tanári állás betöltésénél, erdőmérnöki, alerdőszi / főerdőszi, erdőőri / vagy erdőkerülői szolgálatra alkalmazásnál, orvoskamara tagságnál, iparigazolvány megszerzésénél, telepítési és más földbirtokpolitikai intézkedésekkel kapcsolatos ingatlan részéssítésnél, ügyvédkamara választmány, tisztikar, kép-

viselési közgyűlési kiküldött, kamarai fegyelmi bírósági, összeférhetetlenségi bizottsági tagság, ügyvédi gyűm és nyugdíjintézeti közgyűlési kiküldötté választásnál, a kuria tanácsának és a bírósági és ügyvédvizsgáló bizottság tagjává jelölésnél, a tizharcosi érdem elismerésénél, liceumi és gazdasági középiskolai tanári állásnál, sajtókamarai tagságnál és tisztségeknél, színművészeti és filmművészeti kamarai taggá, képviselési közgyűlési kiküldötté, választmány vagy tisztikar tagjává a kamara fegyelmi bíróság, filmművészeti tanács taggá választásnál, aktív és passzív választójognál az országgyűlési képviselő választásnál, szeszt előállító, finomító, viztelenítő, feldolgozó és felhasználó vállalatban vezetői tisztség betöltésénél, pálinka-, bor-, gyümölcsöződe létesítésére engedély-szerzésnél, a honvédségbe való önkéntes belépésnél, tartalékos tiszti kiképzésre

jelentkezésnél, állampolgárság megtartásánál a külföldön tartózkodó szenélynél, megánbaba működési engedélye megtartásánál, munkabér megállapító bizottsági elnök és elnökhelyettes kinevezésénél, stb. /Schadl.19.old./

Amint a fentiekből is kitűnik, a büntetett elűzet az még a legjelentősebb köz- és magánalkalmazásoknál, áthidalhatatlan akadályt képez. A rehabilitációs törvény ezeknek a hátrányos jogkövetkezményeknek nagy részét a törvényben meghatározott feltételek fennforgása esetében megszünteti és ezzel az eltévelyedett büntetettnek módot nyújt arra, hogy büncselekményének törvényszerű megtorlása után munkás, tisztességes és erkölcsös életmódjában megnyilvánuló javulása által régebbi bűnét elfeledtesse.

Törvényi rehabilitáció.

A törvényi rehabilitáció abban áll, hogy a büntettségben a törvény erejénél fogva nem fűződnék hátrán és jogkövetkezmények. Az 1940. évi XXXVII. t.-c. két esetben szünteti meg ex lege a büntetéshez fűződő hátrán és jogkövetkezményeket, éspezig a fiatal korban elkövetett bűncselekményeknél, feltéve, ha a bűncselekmény nem katonai büntett vagy az 1930. III. t.-c. 60 §-ában, valamint az 1934. XVIII. t.-c. 2. és 3. §-ában meghatározott és a katonai bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozó hűtlenség büntette /: 1940. évi XXXVII. t.-c. 1 §-ának 1 pontja :/ továbbá abban az esetben, ha a bíróság a büntetés végrehajtását felfüggesztette és a próbaidő alatt a büntetés végrehajtását nem rendelte el. /: 1940. évi XXXVII. t.-c. 2.§-a :/

A fiatalokor tehát a törvény erejénél fogva, rehabilitáció nélkül mentesül az ítélethez fű-

zódó hátrányos jogkövetkezmények alól. Fiatalkorban elkövetettnek a 12. életévtől a 18. életév be nem töltéséig elkövetett cselekmény tekintendő./:1908. évi XXXVI.t.-c. 16.§. :/ Nem alkalmazható azonban a fiatalkorban elkövetett bűncselekményre a törvény rehabilitáció, ha a bűncselekmény az 1950.évi II. t.-c. /: Kbtkt :/ szerint büntetett közé, ellenben az említett törvény szerint vétséget képező cselekményre nézve alkalmazható. Ugyancsak nem lehet alkalmazni a törvényi rehabilitációt katonai titok jogosulatlan megszerzésének, kikérelésének büntetése.

Ha a bíróság a büntetés végrehajtását a Bn. 3.§-a értelmében felfüggesztette és ha a próbaidő kifogás nélkül telt el, úgy az elítélésnek nincsenek hátrányos jogkövetkezményei. Ha azonban a felfüggesztett ítéletet a Bn. 4. §-a szerint büntett vagy szándékos vétség elkövetése miatt a bíró-

ság fogházbüntetést szab ki, és ennek következtében a büntetést végre kell hajtani, a hátrányos jogkövetkezmények beállanak. Gondatlanságból elkövetett vétség vagy szándékos és gondatlan kihágás esetében a bíróság mérlegelésétől függ a büntetés végrehajtása, és ha a bíróság úgy határozott, hogy a büntetést nem kell végrehajtani, akkor a törvényi rehabilitásnak nincs akadálya.

Birói rehabilitáció.

A birói rehabilitáció lényege, hogy a törvény az elítéltnak bizonyos meghatározott feltételek fennforgása esetében jogot ad a büntető ítéletéhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszüntetésére. Az elítélt eme jogának megállapítását a törvény, a bíróságra bizza. Az 1940. évi XXXVII. t. c. kétféle rehabilitációt különböztet meg, az előzetes és utólagos birói rehabilitációt.

Az előzetes rehabilitációnál a bíróság az ítéletben, vagy a büntetőparancsban mondja ki, hogy az elítélés, illetőleg a büntetés kiállása nem von maga után hátrányos jogkövetkezményeket. /:1940. évi XXXVII. t.-c. 1. §-ának 2. pontja: /A bíróság ezt kimondhatja akár hivatalból, akár valamelyik fél indítványára, ha

1. a cselekmény csekély súlyú és
2. erkölcsi szempontból menthető,

3. ha az elítélt egyénisége alapján fel lehet tenni, hogy a jövőben nem követ el büncselekményt. /: 1940. évi XXXVII.t.c. 1.§.2.bekezdés:/

1.-hez. Csekély súlyúnak kell tekinteni azt a büncselekményt, amely a társadalom értékelése szerint nem vonja maga után a becsület csorbítását, vagy amely az elkövetés körülményeinél fogva az elítélt egyénisége és személyi körülményeit tekintve, kivételes elbírálást érdemel. / Schidl, 22. old. A törvény rendelkezése szerint csekély súlyúnak kell továbbá tekinteni a cselekményt, ha a bíróság azt vétségnek minősíti és csupán pénzbüntetést szab ki, kivéve, ha a pénzbüntetést a II.Bn.4.§-a értelmében mint alternatív büntetést alkalmazta. Ezen törvényhely értelmében ugyanis vétség vagy kihágás esetében a bíróság választása szerint a szabadságvesztés büntetés mellőzésével főbüntetésként megfelelően súlyos pénzbüntetést alkalmazhat, de csak ak-

kor, ha tekintettel az elítélt egyéniségére úgy találja, hogy megfelelően súlyos pénzbüntetés alkalmazásával őt éppen úgy, vagy hatályosabban lehet visszatartani, mint a cselekménnyel arányban álló szabadságvesztésbüntetés alkalmazásával.

2.-hoz. Hogy a cselekmény erkölcsi szempontból menthető-e, a bíróság bírálja el esetenként. Lehet ugyanis, hogy a bűncselekmény az egyébként megbízható jellemű ember csupán alkalmi eltévelygés folytán követi el, vagy lehet, hogy azt a bűncselekményt, amelyet rendszerint aljas indokból szoktak elkövetni, kivételesen önzetlenségből, mások iránti részvétebből stb. követi el, olyan okból tehát, amely a mindenkori társadalmi felfogás szerint erkölcsi szempontból menthető. /: Schadl, 23.old.:/

Ha a hatóság valamely hivatás, ipartűzés vagy más foglalkozás gyakorlatától az arra megbízhatatlannak bizonyult személyt jogszabály rendelke-

zésénél fogva kizárhat, ebből a szempontból olyan bűncselekmény elkövetésének tényét is figyelembe veheti, amelynek esetében a bíróság az ítéletben mentesítést mondott ki. /: 1940. évi XXXVII.t.-c. utolsóelőtti bekezdés.:/ A hatóság ennél fogva az ügykörébe eső szempontból korlátozhatja a mentesítő bírói rendelkezés érvényesülését, azonban a mentesítésnek minden más téren továbbra is hatályosulni kell. Ebből a szempontból a legfontosabb az 1956. évi VII. t.-c. Azonban ez a közigazgatási hatóság diszkrecionális jogának körébe tartozik.

Utólagos bírói rehabilitáció.

Az utólagos bírói rehabilitáció külön lefolytatott bírói eljárás alapján adható meg.

A hátrányos jogkövetkezmények megszüntetését egyedül az elítélt jogosult kérni, ha a törvényben megkívánt feltételek együttesen fennállanak és ezeket bizonyítja.

Ki van zárva azonban a rehabilitáció köréből az, aki halálbüntetésre, életfogytig tartó fegyházbüntetésre vagy tíz évet meghaladó fegyház- vagy börtönbüntetésre, avagy szigorított dologházi őrizetre volt elítélve. /: 1940. évi XXXVII. t.-c. 3.§.:/ Nem mentesíthető továbbá a hátrányos jogkövetkezmények alól az, aki hivatalvesztést vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztését kimondó ítélet hatálya alatt áll, ugyancsak az, aki ellen büntett, vagy szándékos vétség miatt bírói eljárás van folyamatban /: 1940. évi XXXVII.

t.-c. 6.§.:/.

A hátrányos jogkövetkezmények utólagos megszüntetésének a törvényben megkívánt feltételei a következők:

1. időmulás,
2. tisztességes életmód,
3. az okozott kár jóvátétele,
4. egyébkénti érdemesség.

1-hez. Az időmulást a főbüntetés kiállításának vagy a dologházi őrizetből való szabadonbocsátásának, pénzbüntetésnél a pénzbüntetés megfizetésének napjától, vagy attól a naptól kezdve kell számítani, amely naptól kezdve a büntetés végrehajtását kegyelem vagy elővülés kizárta. Az elítélt büntett esetében öt, vétség esetében pedig a büntetés kiállításától három év után kérheti mentesítését a hátrányos jogkövetkezmények alól. Az Btk. 92. §-ának alkalmazásával vétséggé minősült cselekk-

ménynél a főbüntetés kiállításától számított három év után kérhető a rehabilitáció.

A mellékbüntetés egyáltalán nem vehető figyelembe, még abban az esetben sem, ha mellékbüntetésként pénzbüntetés van megállapítva és ennek behajthatatlansága folytán az elítélten az ezt helyettesítő szabadságvesztésbüntetését hajtották végre. Az az elítélt, aki kegyelemben részesült, a megkegyelmezéstől számított három, illetőleg öt év után kérhet mentesítést, feltéve, hogy hivatalvesztés vagy politikai jogok felfüggesztésének hatálya alatt nem áll. Ugyanígy az az elítélt, aki a reá kiszabott büntetés végrehajtása alól kivonta magát, csak az elévüléstől számított három, illetőleg öt év elteltével kérheti a rehabilitációt.

2-húg. A tisztesség és életmód alatt a munkás, rendez élet, a családi, társadalmi és állampolgársági kötelességek teljesítésére

értendő: A tisztességes életmód megállapítható a költözéskor, lakhelyváltásánál is, ha a költözéskor a foglalkozás természetéből és a munka lehetőségéből indokolják. /: Schadl 27. old. :/

3-hoz. Az elítélt a cselekményével okozott kárt tőle telhetően jóvátenni tartozik. A törvénynek ezt a feltételét a miniszeri indoklás azzal támasztja alá, hogy a sértettel szemben súlyos igazságtalanság lenne, ha - a sértett érdekeire nem is gondolva - a sértőnek a törvény kedvezményt nyújtana. Ebben találja indokát a sértőnek a sérelem lehető kiegészítésére szovítása. /:Schadl 28.old.:/ A sértőnek a kár jóvátételére irányuló törekvése igazolásánál szem előtt kell tartani, hogy a törvény célja a sértő rehabilitálása. Ebből kiindulva, a kár jóvátételére való törekvés igazolásánál a bírói gyakorlat megelégszik azzal is, " ha az elítélt megatartásából alapos következtetés vonható arra,

hogy a kárt tőle telhetően jóvátenni igyekezett," vagy ha a " gazdasági helyzetének kedvezőtlen alakulása, vagy más méltányolható okból a kárt nem tudta megfizetni, de magatartásából a " tőle telhető " jóvátételre alaposan vonható következtetés."

/:Schadl 29.old.:/ A nem vagyoni jogi bűncselekményeknél a bíróság kárt vélelmezett abban is, hogy a kérelmező bűncselekményével az igazságszolgáltatás szerveit foglalkoztatta és a közrendet megsértette. Ily esetben közérdekű intézkedés javára, pl. a mentőknek juttatott szabályszerű nyugtával igazolt adomány olybá vétetett, hogy ezzel a kár jóvátételére törekedett./:Schadl 29.old.:/ Ha a károsult ismeretlen vagy már nincs életben, úgy a jótékony célra juttatott összeg a kár jóvátételére irányuló törekvésnek tekinthető.

4-hez. Az elítélt a kedvezményre való egyébkénti érdemességének igazolására szolgálhat

a rendkívüli viszonyok között teljesített katonai szolgálata/:pl.az ország megszállt területeinek visszafoglalásában való részvétele,harctéri szolgálata stb:/, vagy hazafias egyesületekben való aktív ténykedése.Azonban a bíróságot arról is meg kell győznie,hogy reá nézve - tekintettel a büntetés kiállása utáni életmódjára - a jövőben felesleges és káros a jogfosztó megszorítás.

Az 1940 évi XXXVII.t.-c.a birói határozásnak általános irányelveket is ad az 5.§-ában. A bíróság ugyanis határozatának meghozásánál figyelembe veszi annak a bűncselekménynek a súlyát,indokát és erkölcsi jelentőségét,amely miatt a kérelmezőt elítélték,a kérelmező egész egyéniségét, a tőle a jövőben várható magatartást és azt,hogy a jogkövetkezmények fenntartásának vagy megszüntetésének az elítélt társadalmi helyzetére és életfenntartására minő jelentősége van.

A bíróság illetékessége utólagos rehabilitáció esetében.

Az ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszüntetésére az a bíróság illetékes, amely a büntető ügyben elsőfokon ítélt vagy határozott.

Több elítélés esetében a magasabb hatáskörű bíróság jár el, egyenlő hatáskörű bíróságok közül pedig az jár el, amely a legsúlyosabb büntetést szabta ki.

Ha az ítéletet katonai büntetőbíróság hozta, a büntető ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszüntetése felett az ennek székhelye szerint illetékes kir. törvényszék, ha pedig az ítéletet rendőri büntetőbíróság hozta, az ennek székhelye szerint illetékes kir. járásbíróság határoz.

A kir. törvényszék tanácsban jár el ak-

kor is, ha a büntető ügyben egyesbirája ítélkezett.

Ha az elítélt a katonai bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozó bűncselekmény miatt ítélte el katonai bíróság, úgy a hátrányos jogkövetkezmények megszüntetésére az elsőfokon eljáró katonai bíróság illetékes. Ugyancsak a katonai büntetőbíróság hatáskörébe tartozik az eljárás akkor is, ha a katonai bíróság által más bűncselekmény miatt elítélt személy az elítélésétől a kérelem előterjesztésének időpontjáig megszakítás nélkül katonai szolgálatot teljesített.

A katonai büntetőbíróság hatásköre fennáll katonai bűncselekménynek más bűncselekménnyel polgári bíróság által való összbüntetésbe foglalása esetében is.

A bíróság eljárása.

A bíróság a hátrányos jogkövetkezmények megszüntetésére vonatkozó határozatánál figyelembe veszi annak a büncselekménynek súlyát, indokát és erkölcsi jelentőségét, amely miatt a kérelmezőt elítélték, a kérelmező egész egyéniségét, a tőle a jövőben várható magatartást és azt, hogy a jogkövetkezmények fenntartásának vagy megszüntetésének az elítélt társadalmi helyzetére és létfenntartására minő jelentősége van.

A hátrányos jogkövetkezmények megszüntetését egyedül az elítélt kérheti.

Több elítélés esetében az elítéltnak együttesen kell kérnie valamennyi ítélet /: büntetőparancs :/ hátrányos jogkövetkezményeinek megszüntetését. /: 1940. évi XXXVII. t.-c. 2. §. :/

Ha a kérelemből az tűnik ki, hogy előterjesztésének törvényszabta előfeltételei hiá-

nyoznak, a bíróság a kérelmet tárgyalás nélkül elutasítja. Egyéb esetben hivatalból megszerzi a kérelem eldöntéséhez szükséges adatokat és bizonyítékokat. Elvégett elsősorban az igazságügyminiszter, illetőleg a honvédelmi miniszter által rendelettel kijelölt szervezetek és személyek részéről kiállított környezettanulmányokat használja fel.

A bíróság a kérelem felel a kir. Ügyésznek, illetőleg a honvéd ügyésznek és a kérelmezőnek, szükség esetében pedig a sórtettnek és a tanuknak meghallgatása után határoz.

A bíróság ha a jogkövetkezmények megszüntetésének törvényes előfeltételei fennállanak, a kérelemnek helyt ad, ellenkező esetben a kérelmet elutasítja.

A bíróság a kérelem teljesítését belátás szerint további határidőnek elteltétől és a kérelmezőnek ez idő alatt tanúsított magatartásától te-

neti ügygővé.

A károkozásnak helyt adó végzés ellen a kir. Helyes, illetőleg a honvédságyban a károkozást elutasító végzés ellen pedig a károkozó kelfolyamodást jelentheti be. A kelfolyamodás elintézésére a bünvádi perrendtartás a katonai büntetőbiráskodás körében pedig a katonai bünvádi perrendtartás rendelkezéseit kell alkalmazni. További perorvoslatnak nincs helye. /: 1940. évi XXXVII. t.-c. 9.§.:/

A környezettanulmányok elvégzésére a 13.000/1941. I.M. számú rendelet 2.§-a az erre jelentkező patronus és egyesületeket, a szegényeket gondosó és általában jótékony célú egyesületeket és szervezeteket, valamint a szegények ellátásával megbízott közhivatalnokokat, az egészségügyi védőnőket, az egyházak által ilyen feladatok ellátásával megbízott szerelőket és szükség esetén az 1913. évi VII. t.-c. 7.§-a alapján hivatkozott párt-

fogó tisztviselőket jelöli ki.

Kegyelmi rehabilitáció.

A kormányzó kegyelmi elhatározással megszüntetheti a hátrányos jogkövetkezményeket tekintet nélkül a törvényben a törvényi és a bírói rehabilitációra meghatározott korlátozásokra.

Az ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények kegyelmi úton is megszüntethetők.

Természetes a törvényben megszabott korlátozások, az időmulás, tíz évet meghaladó fegyház vagy börtönbüntetés, halálbüntetés nem jöhetnek figyelembe. A kegyelmi rehabilitációnak elintézési módja a rendes kegyelmi út.

A hivatalvesztés és politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése a kegyelmi rehabilitáción kívül esik.

A rehabilitáció következményei az el-
ítélltre nézve.

Az ítélethez fűződő hátrányos jogkövet-
kezmények megszüntetése a következő kihatásokkal
van az elítélltre:

1./ Az elítélt arról az elítélésről, a-
melyhez hátrányos jogkövetkezmények nem fűződnek
vagy amelynek hátrányos jogkövetkezményei megsün-
tek, bíróság vagy más hatóság előtt nem köteles
számot adni. Erre a jogára az elítéltet az előé-
letére vonatkozó kérdés feltevésekor figyelmeztet-
ni kell.

Rágalmazás vagy becsületsértés esetén
az állított vagy hirasztelt tény, ugyszintén a va-
lamily tényre közvetlenül utaló kifejezés valósá-
ga bizonyításának az 1914. évi XLII.t.-c. 13. §.-
ának 3. pontja alapján nincs helye, ha a börtető
határozathoz hátrányos jogkövetkezmények az 1. §.

szerint nem kapcsolódnak, vagy annak hátrányos jogkövetkezményei megsejtettek. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a valóság bizonyításának az 1930. évi II. t.-c. 69. vagy 129. §-a alapján van helye. /1940. évi XXXVII. t.-c. 11. §./

2./ Olyan büntetést, amelyhez hátrányos jogkövetkezmények nem fűződnek, vagy amelynek hátrányos jogkövetkezményei megsejtettek, sem a hatóság, sem magánszemély által az elítéltre vonatkozóan kiadott bizonyítványban feltüntetni, sem abban ilyen büntetésre célzást tenni nem szabad. /: 1940. évi XXXVII. t.-c. 12. §.:/

Az Országos Büntügyi Nyilvántartó Hivatal az olyan büntetésről, amelyhez hátrányos jogkövetkezmények nem fűződnek, vagy amelynek hátrányos jogkövetkezményei megsejtettek csak a következő esetekben adhat értesítést:

1./ az illető személy ellen indított

bűnvádi eljárásban - a bíróság vagy az ügyészség megkeresésére,

2./ az illető személynek közszolgálatban alkalmazása, egyúttal valamilyen olyan hivatal, ipari vagy más olyan foglalkozás üzésére való feljogosítása tárgyában, amely hivatalból, vagy foglalkozásból az arra megbízhatatlannak bizonyult személyt jogszabály rendelkezésénél fogva ki lehet zárni, - az illetékes miniszter felhívására, illetőleg a bíróság felhívására, illetőleg a bíróság megkeresésére,

3./ a jelen törvény által nem érintett jogkövetkezmények tárgyában az - illetékes miniszter felhívására.

Elyen esetben az értesítésben meg kell jegyezni, hogy a nyilvántartás adatai szerint az elítéléshez közbűdő határozatos jogkövetkezmények a-
lól az elítelt a jelen törvény melyik rendelkezése

értelmében megtesült. Az eljárás tekintetében a szükséges részletes szabályokat az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve, rendelkezéssel állapítja meg.

3./ A bíróság engedélye vagy a kérelmező beleegyezése nélkül a hátrányos jogkövetkezmények megszüntetése iránt folyó eljárással adatot közölni tilos. A tilalom ellen vétő vétségét követ el és egy évig terjedhető fogsázzal büntetendő.

Ez a rendelkezés a bírói határozatoknak jogi szaklapban, jogi vagy más tudományos gyűjteményben, vagy hasonló célú egyéb nyomtatványban való közzétételére nem alkalmazható, feltéve, hogy a közleményben a kérelmező neve kezdőbetűkkel nincs felismerhetővé téve.

Az ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszüntetése nem érinti:

1. a katonai közigazgatási jogszabályok-

ban a büntető ítélethez fűződött jogkövetkezményeket, különösképpen az előléptetésből való kizárást és lefokozást, valamint az elvesztett rendfokozat újból való elnyerését szabályozó rendelkezéseket.

2. a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezésből való kizárásról, valamint az ilyen kiképzésre való jelentkezés elfogadásának hatálytalanságáról szóló törvényi rendelkezéseket /:1939. évi II. t.-c. 36. §.:/,

3. az országgyűlési képviselővé választás előfeltételeire vonatkozó rendelkezéseket,

4. az állami és az ellátás szempontjából ezekkel egy tekintet alá eső más alkalmazottaknak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló törvényi rendelkezéseket, ide értve, mind a hivatásos, mind a nem hivatásos katonai személyeknek, mind pedig leventekötelezettséget, honvédelmi munkát, közérdekű légvédelmi és közérdekű munkaszol-

gálatot teljesítő személyeknek ellátására /: gondozására :/ vonatkozó rendelkezéseket is,

5. külállammal kötött nemzetközi egyezmények / szerződések, megállapodások / rendelkezéseit,

6. a bűncselekmény elkövetéséből vagy az elítélésből származó magánjogi következményeket, tehát nem lehet a rehabilitált ügyleti tanu, ha nyereszkesedési vágyból alkövetett bűncselekmény miatt volt elítélve, ugyszintén nem lehet tanu, közjegyzői okiratok felvételénél, ha hamis eskü vagy hamis tanuzás miatt büntetve volt. Ha hamis eskü vagy nyereségvágyból elkövetett büntett miatt volt elítélve a rehabilitált, nem lehet tanu irásbeli magánvégrendeleteknél.

A házassági törvény szerint a rehabilitált ellen továbbra is megtámasadási okként hatályosul, ha a házastfél halálra, fegyházra vagy nyereség-

vágyból elkövetett bűncselekmény miatt fogházra volt ítélve és a másik házastól ezt nem tudta és alaposan feltehető, hogy ezt tudva, a házasságot meg nem kötötte volna.

A rehabilitáció csupán asokat az ítélethez fűződő hátránnyal jogkövetkezményeket szünteti meg, amelyeket a büntetőtörvényen kívül fennálló jogszabályok fűznek az elítéléshez. Ennélfogva magát az elítélés tényét - amennyiben ez büntetőjogilag releváns - a bírói eljárásnál figyelembe kell venni. Így különösen figyelembe kell venni, a büntetett előélet a rehabilitálás ellenére is a hamis tanúzás vagy hamis eskü miatt elítéltnél a polgári vagy bünvádi ügyben való eskürebecsájtásnál /: 1896. évi. XXXIII. t.-c. 221. §. 2. pontja /; továbbá egyes bűncselekmények minősítése szempontjából, lopásnál Btk. 338.§. sikkasztásnál Btk.357. §. orgazdaságnál Btk.371.§., csalásnál Btk.381.§.,

3.pontja és más vagyon elleni bűncselekményeknél is.

/: és a büntetés kiszabása szempontjából :/ Bn. 49.

§. 2. pontja, Btk. 383.§.2. bekezdés.